

प्रकाशकमन्त्रभेदात् अथ बोधनमन्त्रावुक्तावेव ध्याम-
न्यमन्त्रोऽतः “मेरुमन्दरकैलासहिमवच्छिन्दे गिरौ” ।
इत्यादी प्रायुक्तदेवीपुराणे नवमीपञ्चोर्बोधनमन्त्रप्रयोगः
प्रथक्त्वाभिधानाच्च । ततश्च षष्ठ्यासुभयकरणेऽपि मन्त्री-
प्रवेशपूर्वदिने सायं षष्ठीलाभे एकदैवोभयकरणम् ।
यदा तु पूर्वदिने सायं षष्ठीलाभः न परदिने सायं षष्ठी-
लाभः तदा पूर्वदुर्बोधनं परदिने सायमामन्त्रणम् ।
यदा तु मयदिने सायं षष्ठ्यालाभजदा परदिने पूर्वाह्णे
षष्ठ्यां बोधनं “बोधयेद् बिल्लशाखायां षष्ठ्यां देवीं फ-
लेषु च । सप्तम्यां बिल्लशाखां तावाहृत्य प्रतिपूजयेत्” ।
बोधनी स्त्री बोध्यतेऽनया अथ वा बुध-णच्-करणे आधारे
वा ल्युट् । ऽपिप्रत्ययां तया हि सूचितो बोध्यते । २ क्वा-
र्त्तिकगुक्तैकादश्यां तत्र हि हरेर्बोधनम् । “शयनो बोधनी-
मध्ये या जगन्नादादयो मनेत् । सेवोपोषा मृहस्येन नान्या
कस्या कदाचन” इति तिथ्यादितः । “तावद्गर्जन्ति ती-
र्थानि बाजमेधादयो मखाः । मधुरायां प्रिया विष्णो-
र्यावन् नायाति बोधनी” हरिभक्तिविद्यासे षष्ठ्युपपन्नम् ।
बोधवासर उ० इतः । १ हरिबोधनदिने कार्तिकगुक्तैका-
दश्याम् २ तत्कर्त्तव्यं वृत्ते च । “जन्मप्रवृत्ति यत् पुण्यं
नरेणोपाजितं भुवि । इषा भवति तत् सर्वं न कृत्वा
बोधवासरम्” हरिभक्तिविरचयितकान्दुः ।

बोधन लि० बुध-आनच् । १ विष्णे २ गोपतौ शब्दः ।
बोधि उ० बुध-इन् । १ धर्माधिभेदे २ पिप्पलवृक्षे ३ बुद्धभेदे
मेदि० ४ बोधे त्रिका० । ५ ज्ञातरि लि० । [५ अथ उ०
बोधितम् उ० कर्म । अथलवृक्षे हेमच० । बोधिहुमादयो-
बोधिसत्त्व न० बोधि बोधयुतं सत्त्वम् । बुद्धभेदे हेमच० ।
बोद्ध न० बुद्धेन प्रोक्तमण् । १ बुद्धशास्त्रभेदे तच्च शास्त्रं प्रथमं
बृहस्पतिना प्रवृत्तं तच्च बुद्धायतारे मण्डितम् । यथोक्तं
मत्स्यपु० २४ अ० ।

“आबुधो नृकृपः प्रभो बृहस्पतिं तवैव च । रजिर्दग्धो
विषाण्मा च यीराः पञ्च महारथाः । रजोः पुत्रगतं
ऊर्ध्वं राजेयमिति विवृतम्” इत्युपक्रमे “रजिपुत्रैश्चदा-
द्विषं चलादिभ्यस्त्वैवम् । यज्ञभागश्च राज्यञ्च तपोवच
गुणान्वितेः । राज्याद् भवत्सदा शक्नो रजिपुत्रैर्निर्णी-
कृतः । प्राह वाचस्पतिर्दिनः पीडितोऽस्मि रजोः सुतेः ।
न यज्ञभागो राज्यं मे निर्जितञ्च बृहस्पते । । राज्य-
लाभाय मे त्वत् विधत्स्व धिषण्याधिप । ततो बृहस्पतिः
शक्नमकरोद्भवदपितम् । महर्षान्निविधानेन पीडि-

तेन च कर्मणा । गत्वाय मोहयामास रजिपुत्रान् बृह-
स्पतिः । जिनधर्मं समस्थाय वेदवाङ्मयं च वेदवित् ।
वेदलयोपरिच्यष्टांशकार धिषण्याधिपः । वेदवाङ्मयान् परि-
त्राय हेतुवादसमन्वितान् । जवान शक्नो वज्रेण सर्वान्
धर्मवह्निष्कृतान् । तदधीते चेत्ति वा पुनः अथ । २ तच्छ-
लाध्यायिनि २ तद्वेत्तरि च लि० । बुद्धशब्दे तन्मातं दर्शितम् ।
बोधि उ० बुधस्यायम् येषिकोऽण् । बुधात्मजे पुष्टरवशि हेम० ।
बोधायन उ० बोधस्य गोत्रापत्यम् आङ्गिरसभित्तम् इज् ।
ततो यूनि इज्जलत्वात् फक् । यूनि बोधगोत्रापत्ये
अभिभेदे तेन च कल्पसूत्रसम्पत्तिश्च ज्ञता ।

बोधि उ० बोधस्य गोत्रापत्यमाङ्गिरसभित्तम् इज् । बोधस्यगो-
त्रापत्ये आङ्गिरसभित्ते आङ्गिसे तु यज् । बोध्य इत्येव
बोध्य उ० बोधस्य गोत्रापत्यमाङ्गिरसः यज् । आङ्गिरसे बोध-
गोत्रापत्ये तद्गोत्रा च भा० शा० १७८७० दर्शिता यथा
“बोध्य उवाच । “उपदेशेन वक्तानि नातुशास्त्रीह कञ्चन ।
वचनं तस्य वक्ष्येऽहं तत्त्वयं परिचक्ष्यताम् । पि-
कृत्वा कुररः सर्पः सारङ्गान्धेषं वने । इषुकारः कु-
मारी च षड्भित्तं सुरवो जगम्” । भोज उवाच “आशा-
नववती राजर्क्षैराश्वं परमं सुखम् । आशां निराशां
हावा तु सुखं स्वपिति पिङ्गला । सामिपं कुररं दृष्ट्वा
बध्यमानं निरामिभैः । आनिषस्य प्ररिह्यागात् कुररः २
सुखमेधते । मृहारक्षो हि दुःखाय न सुखाय कदा-
चन । सर्पः २ परकृतं मेघं प्रविश्य सुखमेधते । सुखं
जीवन्ति सुखयो मेघवृष्टिं समाप्तिताः । अदोहेनेव
भूतानां सारङ्गाः ४ इव यक्षिणः । इषुकारो ५ नरः कञ्चि-
दिशवाषक्तमानसः । समीपेनापि गच्छन् राजानं नात्र-
बुद्धवान् । बहूनां कलहो नित्यं द्वयोः सुखयनं
भुवम् । एकाकी विचरिष्यामि कुमारीशङ्कुकोट् यथा” ।
बोधो देशभेदोऽभिजनोऽस्य शण्डिकाः अत्र । पितादि-
क्रमेण २ तद्देशवासिनि लि० ।

बुध(व्य)ध ताडने दिशं परं सकं अतिट् वि(नि)व्यति
अभ्या(व्या)दृष्टीत् वि(वि)व्या(व्या)ध वगर्वादिस्ते सनि
विभ्यत्सति । [अथव्युत्तं त ।

बुध उत्सर्गे विभागे च बुधमन्त्रकं सेट् । व्यापयति-ते
ब्र(व्र)ण यद्धे भा० परं अन्तःसेट् । (म)व्रणति । अन्त(वृ)-
चीत्-अ(वृ)त्राणीत् । कविकल्पकुमेऽयमन्त्रस्यादि ।

बुध उ० यत्न-नक् ब्रवादेशः । १ अथ २ चर्कडजे अमरः ।
३ शिवे हेमच० । ४ दिने ५ अथ निदण्डः ६ अथभिभेदे